

En SMF-strategi för ett hållbart och digitalt EU

2019/20:FPM27

Näringsdepartementet

2020-04-08

Dokumentbeteckning

COM (2020) 103

Meddelande från Kommissionen till Europaparlamentet, Rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén En SMF-strategi för ett hållbart och digitalt EU

Sammanfattning

Meddelandet ingår i industripaketet som presenterades den 10 mars 2020. Åtgärderna som aviseras bygger på tre punkter. 1. Kapacitetsuppbyggnad och stöd i omställningen till hållbarhet och digitalisering. 2. Minskad regelbörda och förbättrat marknadstillträde. 3. Förbättrad tillgång till finansiering.

Regeringen välkomnar meddelandet. EU behöver en utveckling mot hållbarhet och digitalisering för långsiktig konkurrenskraft och här spelar de små och medelstora företagen en nyckelroll. De svåra ekonomiska effekter som utbrottet av det nya coronaviruset innebär för SMF-sektorn kommer att påverka genomförandet av strategin. Regeringen uppskattar att strategin tar upp förenklingsarbetet som en av tre hörnstenar för EU:s arbete med SMF och välkomnar förslagen som rör SMF och startups. Gemensamma standarder eller åtgärder bör dock vara frivilliga för att kunna möta specifika nationella förutsättningar och utmaningar.

1.1 Ärendets bakgrund

Hållbarhet och digitalisering är strategiska frågor för majoriteten av svenska företag. Små och medelstora företag (SMF) är centrala i omställningen till ett hållbart och digitaliserat samhälle. Sverige har många SMF som ligger i framkant vad gäller innovativa digitala, hållbara lösningar som möter viktiga samhällsutmaningar.

Meddelandet ingår i industripaketet som omfattar meddelandet om att kartlägga och åtgärda hinder på den inre marknaden, den långsiktiga handlingsplanen för bättre genomförande och efterlevnad av inre marknadsreglerna samt den nya industristrategin för EU. Meddelandet presenterades den 10 mars 2020.

1.2 Förslagets innehåll

Kommissionen betonar att SMF är en mycket viktig källa till företagande och innovation, vilket är avgörande för de europeiska företagens konkurrenskraft. SMF är en nödvändig förutsättning för EU:s konkurrenskraft och välbefinnande, för vårt ekonomiska och tekniska oberoende och för vår motståndskraft mot externa chocker. Målet för strategin är att göra det möjligt för alla slags små och medelstora företag i EU att leda de båda omställningarna till en hållbar och till en digital ekonomi. Strategin syftar till att avsevärt öka antalet företag med hållbara affärsmetoder och antalet som använder digital teknik. Ytterst är målet att EU ska bli den mest attraktiva platsen att starta ett företag, samt att få det att växa och expandera på den inre marknaden. Åtgärderna inom strategin bygger på tre pelare: (1) Kapacitetsuppbyggnad och stöd i omställningen till hållbarhet och digitalisering, (2) minskad regelbörda och förbättrat marknadstillträde, samt (3) förbättrad tillgång till finansiering.

1. Kapacitetsuppbyggnad och stöd i omställningen till hållbarhet och digitalisering. Konkurrenskraftig hållbarhet är EU:s mål för framtiden. EU-kommissionen menar att de små och medelstora företagen behöver mobiliseras fullt ut för att uppnå en klimatneutral och resurseffektiv digital ekonomi. Denna omställning till ett mer ekonomiskt, miljömässigt och socialt hållbart EU måste gå hand i hand med en digital omställning. För detta behövs skräddarsydda åtgärder för att de små och medelstora företagen

ska kunna blomstra och för att de som vill ska kunna expandera. Det behövs också omfattande investeringar från EU för att skapa lämplig företags- och innovationsinfrastruktur för de små och medelstora företagen. Konkreta åtgärder som aviseras inkluderar en uppgradering av Enterprise Europe Network att tillhandahålla speciella hållbarhetsrådgivare, digitala intensivkurser för anställda i små och medelstora företag och lansering av program för digitala volontärer vilka utgörs av unga kompetenta människor och erfarna seniorer som ska kunna dela sin digitala kompetens med traditionella företag. Vidare ska EU-kommissionen anslå minst 300 miljoner Euro för att främja gröna given-innovationer genom det europeiska innovationsrådet. EU-kommissionen ska därtill uppdatera kompetensagendan för Europa, vilket inkluderar en lansering av en kompetenspakt med en särskild del för små och medelstora företag, och undersöka möjligheterna till ett initiativ om uthyrning av korttidsboende för att främja en balanserad och ansvarsfull utveckling av delningsekonomin. En rådsrekommendation för att modernisera yrkesutbildningen ska föreslås så att arbetskraften har nödvändig kompetens på arbetsmarknaden. Kopplat till Startup Europe och Enterprise Europe Network avser EU-kommissionen utöka de digitala innovationsknutpunkterna som ska kunna ge stöd- och rådgivningstjänster till små och medelstora företag.

2. Minskad regelbörda och förbättrat marknadstillträde. EU-kommissionen konstaterar att den inre marknaden är den självklara marknaden för europeiska små och medelstora företag. Samtidigt skulle antalet små och medelstora företag som exporterar till andra medlemsstater kunna vara mycket högre. De små och medelstora företagen är de som påverkas mest av de hinder som fortfarande finns på den inre marknaden. Åtgärder som aviseras inkluderar bland annat att EU:s SMF-företrädare och nätverket av nationella SMF-företrädare ska arbeta tillsammans med kommissionens arbetsgrupp för efterlevnad av inre marknadsreglerna för att motverka överreglering i syfte att minimera regelbördan för små och medelstora företag. EU:s SMF-företrädare ska granska EU-initiativen och rapportera till EU-kommissionen om de bör få särskild uppmärksamhet ur ett småföretagarperspektiv. Kommissionen ska vidare fortsätta att förbättra de små och medelstora företagens tillträde till marknader i tredjeländer. Kommissionen ska samla medlemsstaterna kring en EU-standard för länder som främjar nyföretagande, och anta bästa praxis.

3. Förbättrad tillgång till finansiering. EU-kommissionen framhåller att tillgång till finansiering är avgörande för att små och medelstora företag ska klara de investeringar som krävs för omställningen till en hållbar och digital ekonomi. För att underlätta finansiering behöver EU ett angreppssätt som kombinerar ett tillåtande regelverk, tillräcklig och samordnad finansiering från EU och medlemsstaterna samt tillgång till nätverk av företag. EU-kommissionen avser stödja börsintroduktioner av små och medelstora företag

med hjälp av en ny offentlig-privat fond som ska byggas upp inom ramen för InvestEU, EU:s kommande investeringsfond, med början 2021. För att stimulera finansiering av kvinnoledda företag och stärka kvinnligt företagande ska kommissionen lansera ett genusmart finansieringsinitiativ. I syfte att öka tillgången till kapital för innovativa små och medelstora eller nystartade företag som utvecklar och anammar gröna tekniska lösningar ska kommissionen vidare införa ett initiativ för investeringar i grön teknik. Båda dessa initiativ kan vidtas genom InvestEU. Vidare ska kommissionen ytterligare förenkla nuvarande regler om statligt stöd för kombinationer av nationella fonder med InvestEU och Horisont Europa. Detta ska hjälpa små och medelstora företag att dra nytta av gemensamma resurser och underlätta för dem i den dubbla omställningen. Därtill ska reglerna för statligt stöd för riskfinansiering och meddelandet om viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse ses över för att ytterligare främja små och medelstora företags intressen, undvika snedvridning av konkurrens och säkra stöd från privata investeringar.

Styrning – partnerskap mellan EU-nivån och nationsnivån för resultat. Arbetet med att genomföra strategin kommer att stöttas av ett starkt partnerskap mellan alla berörda aktörer. Uppföljningen av arbetet med att genomföra strategin kommer att utgöras av regelbunden politisk utvärdering av framstegen samt mätning och övervakning. För att säkra att strategin genomförs kommer EU-kommissionen bland annat utse ett särskilt SMF-ombud som ska driva arbetet för nätverket av SMF-företrädare och se till att strategin genomförs samt att principen ”tänka småskaligt först” tillämpas i all EU-politik. Nätverket av SMF-företrädare samt dess samverkan med regionala organ och myndigheter ska förstärkas. Ambassadörer för strategiskt företagande, som är en ny rådgivande grupp bestående av entreprenörer från hela EU, ska ha ett nära samarbete med Kommissionen och agera stöd.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Meddelandet i sig har ingen påverkan på svenska regler. Utfallet av de förslag och processer meddelandet aviserar kan få effekter på gällande svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

EU-kommissionens meddelande har ingen omedelbar budgetär konsekvens för Sverige då det inte innehåller några konkreta förslag till åtgärder. Många av de aviserade förslagen kommer däremot resultera i åtgärder som kan få samhällsekonomiska effekter samt påverka medlemsstaternas nationella

budgetar och EU:s årsbudget, och därmed få budgetära konsekvenser för medlemsstaterna. Eventuella kostnader som förordningen kan leda till för den nationella budgeten ska finansieras i linje med de principer om neutralitet för statens budget som riksdagen beslutat om (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95:FiU5, rskr. 1994/95:67)

2019/20:FPM27

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar meddelandet. EU behöver en utveckling mot hållbarhet och digitalisering för långsiktig konkurrenskraft och här spelar de små och medelstora företagen en nyckelroll. För många av dessa företag är hållbarhet den centrala drivkraften för att starta och driva företaget och kombinationen med digitalisering är ofta vital för affärsidén.

De svåra ekonomiska effekter som utbrottet av det nya coronaviruset innebär för SMF-sektorn kommer sannolikt att påverka genomförandet av strategin och eventuellt leda till krav på större och mer långtgående åtgärder. Det är viktigt för regeringen att det lämnas flexibilitet för varje medlemsland att genomföra SMF-strategin på ett sätt som passar de nationella förhållandena. Utvecklingen av förslagen i SMF-strategin kommer också att behöva samordnas med förslagen i andra initiativ, inte minst EU:s nya industristrategi men också till exempel EU:s digitala strategi och meddelandet om en europeisk grön giv.

Regeringen anser att en viktig del i ett förbättrat företagsklimat är arbetet med att förenkla regelverken för företagen. Regeringen uppskattar därför att strategin tar upp förenklingsarbetet som en av tre hörnstenar för EU:s arbete med SMF. Förenklingsarbetet är en viktig förutsättning för ekonomins förmåga till innovation och en snabb omställning till bland annat klimatsmart produktion, samt också en förutsättning för EU:s företags konkurrenskraft.

Regeringen stöder insatser på EU-nivå som stöttar kvinnors företagande eftersom det är en outnyttjad tillväxtresurs. Det är därför glädjande att strategin lyfter stöd till kvinnor och flickor och har som mål att förbättra könsbalansen för gruppen som skapar och driver företag.

Regeringen välkomnar förslagen som rör SMF och startups bland annat när det gäller att sprida goda exempel. Gemensamma standarder eller åtgärder bör dock vara frivilliga för att kunna möta specifika nationella förutsättningar och utmaningar. Man bör ta tillvara på befintligt nationellt arbete och undvika dubbelarbete.

Regeringen ser positivt på att sociala företag tas upp i strategin. Regeringen antog i februari 2018 "en strategi för sociala företag – ett hållbart samhälle genom socialt företagande och social innovation".

Många ställningstaganden kommer att kunna preciseras då strategins initiativ utvecklas och blir mer konkreta. Regeringen kommer att bevaka att det mandat som kommissionen får är på en acceptabel nivå och att instrumenten i största möjliga utsträckning hålls sektorneutrala. Utgiftsdrivande åtgärder behöver finansieras genom omprioriteringar i den fleråriga budgetramen (MFF).

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaternas ståndpunkter är inte kända men med tanke på de svåra ekonomiska effekterna som utbrottet av det nya coronaviruset innebär för SMF-sektorn generellt och turismnäringen i synnerhet kommer det sannolikt att finnas medlemsstater som vill se mer riktade och kraftfulla åtgärder.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Institutionernas ståndpunkter är ännu inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte gått ut på remiss.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Ej tillämpligt. EU-kommissionens meddelande avser en färdplan som endast informerar om kommande politiska strategier och åtgärder.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Ej tillämpligt. EU-kommissionens meddelande avser en färdplan som endast informerar om kommande politiska strategier och åtgärder.

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Strategin kommer att analyseras och de föreslagna initiativen kommer att hållas under uppsikt.

4.2 Fackuttryck/termer

SMF – Små och medelstora företag